

Τα λειτουργικά βιώματα του γέρ. Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Γέρ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης

[προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/?p=95129>]

Γ. Λειτουργικά βιώματα [444] του γέροντος Αιμιλιανού.

Ο Γέροντας είχε εξαρχής λατρευτικούς -λειτουργικούς προβληματισμούς. Έζησε ταυτόχρονα - στο διάστημα της νεότητός του - το καταναυκτικό περιβάλλον των ταπεινών μοναστηριακών λειτουργιών και τα πολύβουα εκκλησιάσματα των πόλεων. «...Καθημερινώς και ιδία κατά τας Κυριακάς και τας εορτασίμους ημέρας βλέπομεν να συναθροίζονται οι πιστοί δια να κυκλώσουν τα θυσιαστήρια ' έως των κεράτων ' αυτών. Τούτο δε συνιστά μίαν ποιμαντικήν ευθύνην δια τους λειτουργούς της Εκκλησίας. Και όσον πληρούνται οι ναοί μας, τοσούτον οι χριστιανοί μας εν συγκινητική αποδοχή αναμένουν τον άρτον και τον οίνον, τον αίνον και τον λόγον , τον ενόντα Θεόν... Εκάστη Λειτουργία έχει τον εαυτής χαρακτήρα, και προσδίδει εν ίδιον βίωμα. Επί παραδείγματι η θ. Λειτουργία του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου είναι η ευχρηστοτέρα , καθημερινή και ζωηρά, άνετος, οικεία, τρέχουσα και γέμουσα πνευματικού ηλιόφωτος.

Η του Μ.Βασιλείου σου δημιουργεί μίαν λογικήν και διαυγή ανάνηψιν, μίαν βασιλοπρεπή πορείαν ευμενώς περικυκλούσαν τους αγαθούς , τους πονηρούς, τα νήπια, την νεότητα, το γήρας , τους πεπλανημένους, τους αβοηθήτους , τους απηλπισμένους και πάντας τους δεομένους της μεγάλης του Θεού ευσπλαχνίας. Και η λεγομένη λειτουργία των Προηγιασμένων είναι η πλέον επίκαιρος και πρόσφορος καταφυγή του ανθρώπου εις τον Θεόν δια της εμπιστοσύνης εις αυτόν και της ουρανίου δωροδοσίας. Εν αυτή ο άνθρωπος γεύεται γλυκείας και λυτρωτικής θαλπωρής, δέχεται αγωγήν θεϊκήν και χαίρεται την καθημερινήν μεταστροφήν του, άχρι της εν καινότητι 'Αναστάσεως ημέρας'.....» [445].

Ένωσε όμως από νωρίς ότι σπονδυλική στήλη του σωστικού έργου της Εκκλησίας είναι η θεία λατρεία και ειδικά η θεία Ευχαριστία και επόθησε η καθεμιά του λειτουργία να είναι μια πραγματική αναφορά στο Θεό, μια «σύνοδος» ουρανού και γης[446]. Γι' αυτό και κατηύθυνε τα πάντα ώστε να οδηγούν στην κατάνυξη της ψυχής μπροστά στο μεγαλείο του Θεού [447]. Ξεκινά πάντοτε με απλότητα και ευκρίνεια, με εύληπτες καθημερινές παραστάσεις να περιγράφει και να καθιστά κοινωνούς των βιωμάτων του τα τέκνα του υποσημαίνοντας ότι μέσα από μια απλή διαδικασία βρώσης, πόσης και συνάθροισης οικειούμεθα το Θεό και ο Ων γίνεται συνών[448].

Η ένταξη στο λατρευτικό κλίμα της θείας λειτουργίας ομοιάζει με τη ζωή των προφητών που περιέγραφαν, προέβλεπαν αλλά δε ζούσαν το μυστήριο της σαρκώσεως του Θείου Λόγου. Επομένως η λειτουργία καταρχήν δεν είναι «νοιώσιμο», δεν εξαρτάται από την απατηλή συναισθηματική κατάσταση του ανθρώπου, αλλά είναι βίωμα, δηλαδή πλήρης κατανόηση αυτού που νιώθει κανείς. Το πρώτο λοιπόν βίωμα της λειτουργίας είναι πως αυτή συγκροτεί μια σύναξη των αγίων εν Χριστώ. Η ευλογία του λειτουργού και η κλίση του σώματος του πιστού σημαίνουν αποδοχή και προσκύνηση του αοράτως ιερουργούντος και τελειούντος Κυρίου και της στρατείας του πνευματικού κόσμου που Τον περιστοιχίζει. Μπορεί η θεία λειτουργία, ως μυστήριο αναμνήσεως [449], να μας υπενθυμίζει τα γεγονότα της θείας οικονομίας που κορυφώνονται στη σταυρική θυσία του Κυρίου, μπορεί να ονομάζεται «αναίμακτη θυσία» αλλά πρωτίστως είναι ευχαριστία. Η ευχαριστία αφορά στα ορώμενα και τα νοούμενα, στα καταληπτά και τα ακατάληπτα, στα περιγραπτά και τα απεριγράπτα, στα γνωστά και στα άγνωστα, στα φανερά και τα αφανή [450]. Επιπλέον είναι αναφορά, προσφορά, προσευχή, δοξολογία, μυστικός δείπνος, βίωση «εν εσόπτρω» της ουράνιας πραγματικότητας[451]. Έτσι ξεπερνώνται οι συναισθηματικές εξάρσεις και ο πιστός απολαμβάνει, εκστατικώς και εκφαντορικώς, θέαν Θεού.

Παράλληλα, εκτός της συνάξεως των αγίων, στη λειτουργία συμμετέχουν οι αγγελικές δυνάμεις υπό τους Αρχαγγέλους -αρχιστρατήγους κάτι που μας υπενθυμίζει την υπεύθυνη στάση τους έναντι του Θεού κατά τον πόλεμό τους με το Σατανά [452]. Άρα και η θεία λειτουργία είναι μία σύναξη που προϋποθέτει πόλεμο, κίνδυνο, πτώσεις, οπότε το παράγγελμα του λειτουργού και εν ταυτώ αρχαγγελικός λόγος «στώμεν καλώς, στώμεν μετά φόβου» γίνεται απαρχή σωτηρίας και νίκης. Κατόπιν η λατρεία γίνεται αφορμή συνάψεως δεσμού με πρόσωπα που τη ζωογονούν, με τον εορταζόμενο άγιο ή με τα τελούμενα, γεγονός που προϋποθέτει

προανάγνωση και προετοιμασία δια των λατρευτικών κειμένων. Η προσέγγιση του νοήματος της ημέρας ή της μνήμης του αγίου που εορτάζει δημιουργούν άνεση και οικειότητα με τα τελούμενα. Γι' αυτό επιβάλλεται η συγκίνηση που προκαλούν τα λατρευτικά βιώματα να είναι θεϊκή κι όχι συναισθηματική. Αλλιώς εμποδίζεται η κατανόηση του ενοποιητικού χαρακτήρα της λατρείας [453], ο καθείς απομονώνεται στην προσευχή υπέρ εαυτού και οικείων, δεν ενεργεί οικουμενικά, καθολικά. Απαιτείται η κατανόηση της ενοποιήσεως χώρου και χρόνου για να μπορέσει κατόπιν ο πιστός να χωρήσει στην προσωπική του λειτουργία δια της προσευχής και δη της «ευχής»[454]. Αυτή η προσευχή καθίσταται μια προσμονή του Χριστού με κενωτική διάθεση, ώστε η ύπαρξη να συσσωματωθεί, να μετατραπεί εις Χριστόν[455] και να λειτουργεί ως νους Χριστού.

Για το Γέροντα η λειτουργία ξεκινούσε από τη στιγμή που προγραμματίζε να λειτουργήσει, κινούνταν σ' αυτή την ατμόσφαιρα της προσμονής: «...Εχθές το απόγευμα ήλθε κάποιος από τους πατέρες στο κελλί μου και συνεννοηθήκαμε να κάνωμε νυκτερινήν λειτουργίαν. Σας λέγω ότι από την ώραν εκείνην μπήκα στην ατμόσφαιρα της θείας λειτουργίας και δεν ξέφυγα καθόλου ούτε στο ξύπνιο ούτε στον ύπνο μου, ούτε όταν ετέλουν την θείαν λειτουργίαν(...) Ούτε μίαν στιγμὴν δεν ξέφυγε από την διάνοιάν μου η λατρευτική αυτή σύναξις εις την οποίαν ένοιωσα ότι είχα εισέλθει, και η συνείδησίς μου δεν έπαυσε να αισθάνεται την ευθύνη της παραστάσεώς της ενώπιον του Θεού.(...) Μία ώρα περίπου χρειάσθηκε γι' αυτήν την ετοιμασία μέχρι να αρχίσω την θείαν λειτουργίαν. Μετά από τον καθαγιασμόν των τιμίων δώρων ήταν τόσο κατακλυσμαίο το πλήρωμα της χαράς, της ευφροσύνης - το οποίο όπως καταλαβαίνετε, δεν είναι πάντοτε ίδιο, διότι παίζει ρόλο όλος ο άνθρωπος και ο Θεός κατά την οικονομικήν του διάθεση, την οποίαν έχει απέναντί μας - ήταν τέτοια η αίσθησις, ώστε τότε κατάλαβα ότι την ώραν εκείνην τελούσα την λειτουργίαν, ότι την ώραν εκείνην είχα γίνει Χριστός...»[456].

Κι έτσι προχωρούσε στη λειτουργία μετά τη λειτουργία [457], στη χαρά της σιωπής, της ησυχίας, της εν Χριστώ κοινωνίας, της μοναξιάς, της εν συνεχεία προσευχής ώστε η παρουσία του Χριστού να είναι διαρκής, η βίωση του Θεού εντός του ανθρώπου αδιάστατη, η νίκη του Χριστού ακαταμάχητη, η βεβαιότητα στη ζωή σταθερή, η εντρύφηση στα βάθη του Πνεύματος μόνιμη [458].

[Συνεχίζεται]

445. Αρχιμ. Αιμιλιανού , Πρόλογος στο Ιερατικόν Α , εκδ. Ι. Μ. Σίμωνος Πέτρας 1991, σ. ζ - η
446. Ιερομ. Γρηγορίου , *Η Θεία Λειτουργία , σχόλια* , Αθήναι 1982 , σ. 33 - 36.
447. Πρωτ. Αθανασίου Γκίκα , Ποιμαντικοί προβληματισμοί με αφορμή τη Θεία Λειτουργία σήμερα, στα *Πρακτικά Ιερατικού Συνεδρίου Ι.Μ. Δράμας* , Δράμα 1998 , σ. 57-82.
448. Αρχιμ. Αιμιλιανού , Κατηχήσεις τ. 2 , σ. 204 -206 , τ. 4 σ. 18
449. Αλεξάνδρου Σμέμαν , *Ευχαριστία* , εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2000, σ.35 , 41-69 , 141, 155
450. Ευχή της Αναφοράς στη Θεία Λειτουργία του Αγ. Ιω. Χρυσοστόμου.
451. *Α Κορ. 13,12*
452. Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, *Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως* , στην P.G.94 , 873 C- 876B
453. Αρχιμ.Αιμιλιανού, οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 4, σ. 142 - 154
454. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ.4, σ.158 κ.ε.
455. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 4, σ. 137, 139
456. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 4, σ. 139-140
457. Αλεξ. Σμέμαν, *Ευχαριστία* , οπ.παρ., σ. 157
458. Αρχιμ.Αιμιλιανού, οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 4, σ. 154-6